

УДК 338

Ю. О. Волощук,
канд. екон. наук, доцент кафедри економіки,
підприємництва, торгівлі та біржової діяльності
В. Р. Волощук,
канд. екон. наук, асистент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування,
Подільський державний аграрно-технічний університет
А. М. Кацан,
здобувач, Подільський державний аграрно-технічний університет

ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНВЕСТИВАННЯ РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Yuliia Voloschuk, Vitaliy Voloshchuk, Andrew Katsan

EFFECTIVENESS OF INVESTMENT OF AGRICULTURAL ENTERPRISE DEVELOPMENT

У статті розглянуто наукові підходи підвищення ефективності інвестування розвитку агропромислових підприємств. Надано пропозиції врахування впливу чинників на рівень рентабельності діяльності сільськогосподарських підприємств. Встановлено, що забезпечення та підтримання економічного зростання, результативність модернізації обумовлюються можливістю забезпечення агропромислових підприємств необхідними інвестиційними ресурсами. Зростання інвестування в розрахунку на одну особу та підприємство виступає важливою передумовою функціонування та розвитку, оскільки сприяє ресурсному забезпеченню, зростанню обсягів виробництва, підвищенню доходів працівників та ефективності господарювання. Отже, розробка заходів щодо підвищення інвестування підприємств та наукове забезпечення розвитку є актуальною проблемою, яка потребує вирішення.

The article deals with scientific approaches to increase the efficiency of investment in the development of agro-industrial enterprises. Proposals are taken into account of the influence of factors on the level of profitability of agricultural enterprises. It is established that providing and maintaining economic growth, modernization efficiency are conditioned by the possibility of providing the agro-industrial enterprises with the necessary investment resources. The growth of investment per person and enterprise is an important prerequisite for functioning and development, as it contributes to the provision of resources, growth of production volumes, increase of income of employees and efficiency of management.

Based on the study of existing approaches to interpretation, investing in the development of agro-industrial enterprises, we see as a set of conditions, resources, mechanisms, levers, tools, principles, volumes and measures to ensure a targeted flow of investment processes that lead to changes in quantitative and structural characteristics and the transition to a new qualitative state.

In the period from 2010 to 2017 the volume of investment in all enterprises in general and per capita and one enterprise increased against the background of the increase in the number of large and small enterprises and the reduction of medium and micro enterprises, as well as the

number of employees in large and medium enterprises, growth employment in small and micro enterprises.

Correlation analysis for 2015–2017 was conducted by administrative regions of Ukraine. The study evaluated the degree of linear correlation between factor and outcome. It is established that with the increase in the size of investments per person, the amount of profit, which is equal to 1 UAH of investment, decreases. This dependence has been observed for the three years studied. Also significant is the relationship between capital investment per hectare of agricultural land and the amount of income per employee.

Based on the forecasted values, the level of profitability of operating activities of agro-industrial enterprises in the pessimistic, the most probable and optimistic scenario is calculated by each factor: the share of capital investments in agriculture and their volume per employee, as well as the level of employment

Assessment of the impact of factors on the efficiency of investment processes in enterprises in the agricultural sector indicates the need to increase innovation activity by increasing the volume and growth of the share of capital investment in agriculture, as it has a positive and effective effect on the growth of incomes employed in agriculture and efficiency of agricultural enterprises.

Ключові слова: *ефективність, інвестування, кореляція, синергія, розвиток, підприємства, закономірності, чинники, ризики, джерела.*

Keywords: *efficiency, investing, correlation, synergy, development, enterprises, patterns, factors, risks, sources.*

Постановка проблеми. Інвестування розвитку має включати систему методологічних підходів до оцінки впливу чинників, що відображають певні закономірності. Процес інвестування ґрунтується на врахуванні обсягів та тенденцій які є необхідною передумовою ефективності інвестування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми інвестування розвитку агропромислових підприємств досліджуються як зарубіжними, так і вітчизняними вченими. Серед зарубіжних науковців слід відмітити праці Г.Дж. Александера, Дж. Бейлі, Л.Дж. Гітмана, М.Д. Джонка, П. Самуельсона, А. Сміта. Значний внесок у розробку основних положень теорії та практики формування джерел інвестування сільськогосподарських підприємств зробили вітчизняні науковці: А. Бабенко, В. Галушко, М. Герасимчук, С. Гуткевич, О. Гуроров, Ю.Лупенка, В. Месель-Веселяка, І. Вініченка, М. Кісіль, М. Коденська, А. Пересада, П. Саблук, В. Савчук, А. Третяк, А. Чупіс та ін.

Постановка завдання. Сьогодні для України актуальною залишається вирішення проблеми інвестування прискореного науково-технічного розвитку в умовах політичної нестабільності, соціальних і природних катаклізмів. Інвестиції потрібні для функціонування економіки і вирішення багатьох соціальних проблем, зростання життєвого рівня населення. Недостатньо дослідженими є вплив чинників на ефективність інвестування розвитку агропромислових підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. При дослідженні теоретичних засад інвестування розвитку агропромислових підприємств ми виходимо з того, що інвестування розвитку підприємств є метою, та одним із інструментів його досягнення. Тому виникає потреба у детальному ознайомленні з науковими підходами до трактування сутності даних категорій. Вивчення думки вітчизняних вчених [1-7] дозволяє виокремити різні підходи до трактування поняття розвитку підприємства, а також виділити найбільш вагомі та характерні складові даного поняття як процесу, що потребує певного часу здійснення спрямованих дій та заходів до втілення відповідних змін.

Широке розповсюдження у сучасному менеджменті знайшли концепції вдосконалення діяльності підприємств, що спонукають окремо зазначити безперервність процесу розвитку [6; 7]. Дані концепції направлені на створення системи розвитку організації, що випереджає зміни у економічному середовищі, а процес управління має стати предметом окремих та регулярних спрямованих дій по вдосконаленню.

Досліджуючи поняття інвестиційного забезпечення вчені-економісти характеризують його з різних позицій, а саме всі види майнових і інтелектуальних цінностей, що вкладаються в підприємницьку та інші види діяльності, в результаті якої створюється дохід, або досягається соціальний ефект [8; 9].

Слід зазначити, що частина науковців визначають інвестиційне забезпечення як систему заходів для концентрації та реалізації інвестицій і вибору раціональних методів управління у сфері інвестування [10].

Інші вчені розглядають дане поняття як фінансове забезпечення та пропонують трактувати його зміст більш широко – як сукупність умов, ресурсів і заходів, необхідних для здійснення інвестиційного процесу [11].

На підставі вивчення існуючих підходів трактування інвестування розвитку агропромислових підприємств бачимо як сукупність умов, механізмів, важелів, інструментів, принципів, всіх видів майнових і інтелектуальних цінностей, обсягів і заходів забезпечення ефективного цілеспрямованого перебігу інвестиційних процесів які призводять до зміни кількісних і структурних характеристик та переходу у новий якісний стан.

Подальший аналіз фактичного стану інвестиційної активності агропромислових підприємств слід зосередити на дослідженні динаміки виділених результативних ознак, так і їх найбільш істотних чинників на основі даних табл. 1.

Таблиця 1.
Капітальні інвестиції в підприємствах сільського, лісового та рибного господарств

Роки	Великі					Середні					Малі					З них мікропідприємства						
	інвестиції млн. грн.	Кількість зайнятих, тис. осіб	інвестицій на одну особу тис. грн.	Кількість підприємств	інвестиції на одне підприємство млн. грн.	інвестиції млн. грн.	Кількість зайнятих, тис. осіб	інвестицій на одну особу тис. грн.	Кількість підприємств	Кількість одиниць підприємств	інвестиції на одне підприємство млн. грн.	інвестиції млн. грн.	Кількість зайнятих, тис. осіб	інвестицій на одну особу тис. грн.	Кількість підприємств	Кількість одиниць підприємств	інвестиції на одне підприємство млн. грн.	інвестиції млн. грн.	Кількість зайнятих, тис. осіб	інвестицій на одну особу тис. грн.	Кількість підприємств	Кількість одиниць підприємств
2010	578,70	32,9	17,59	13	44,52	7939,90	515,5	15,40	3440	2,31	1999,10	219,9	9,09	47213	0,04	369,20	101,6	3,63	42972	0,01		
2011	1245,50	39,5	31,53	16	77,84	11155,50	477,5	23,36	3274	3,41	4245,00	197,6	21,48	38387	0,11	1067,90	68,2	15,66	33081	0,03		
2012	2882,50	44,5	64,78	26	110,87	11122,70	447,1	24,88	3143	3,54	5200,60	220,4	23,60	44487	0,12	1336,10	81	16,50	39103	0,03		
2013	2242,30	38,8	57,79	27	83,05	11259,90	409,7	27,48	2915	3,86	5417,00	238,7	22,69	46906	0,12	1285,90	92,3	13,93	41495	0,03		
2014	1711,80	46,6	36,73	28	61,14	11020,50	364,1	30,27	2595	4,25	5850,10	218,2	26,81	43389	0,13	1532,30	98,5	15,56	38430	0,04		
2015	3798,20	48,3	78,64	29	130,97	15141,70	346	43,76	2533	5,98	10858,60	203,3	53,41	44182	0,25	2569,70	88,9	28,91	39237	0,07		
2016	2696,40	38,1	70,77	20	134,82	25630,00	359	71,39	2501	10,25	21993,20	217,2	101,26	42477	0,52	6024,40	96,5	62,43	37457	0,16		
2017	4343,30	27,5	157,94	18	241,29	32501,40	335,8	96,79	2383	13,64	27239,40	229,7	118,59	47714	0,57	6422,20	104,3	61,57	42512	0,15		
Відношення 2010 до 2017 р., %	в 7,5 р.	84,0	в 8,9 р.	138	в 5,4 р.	в 4,1 р.	65,0	в 6,3 р.	6,0	в 5,9 р.	в 13,6 р.	104,0	в 13,0р.	101,0	в 13,5 р.	в 17,4 рази	103,0	в 16,9 р.	99,0	в 17,6 р.		

Джерело: розраховано за даними Державної служби статистики [8]

Аналіз даних табл. 1 показує динаміку чисельності працівників та підприємств, обсяги капітальних інвестицій загалом та в розрахунку на одну особу і на одне підприємство в сільському господарстві. Слід відмітити, що тенденції досить не однозначні. За період з 2010 до 2017 років зросли обсяги інвестування у всіх за розмірами підприємств в цілому та в розрахунку на одну особу та одне підприємство на фоні збільшення кількості великих і малих та скорочення середніх і мікропідприємств, а також чисельності працюючих у великих і середніх підприємствах, зростання зайнятості в малих та мікропідприємствах.

Для обґрунтування й оцінки ступеня впливу обраних факторних ознак на результативні ознаки проведено кореляційний аналіз за 2015–2017 рр. у розрізі адміністративних областей України. У дослідженні оцінено ступінь лінійного кореляційного зв'язку між факторними та результативними ознаками. Для цього застосовано два типи статистичних оцінок, зокрема парний коефіцієнт кореляції r , що відображає тісноту лінійного взаємозв'язку, та t -критерій Стьюдента, призначений для перевірки значущості коефіцієнтів кореляції. Перевірка значущості здійснюється шляхом порівняння фактичного рівня критерію із критичним: якщо фактичне значення більше за критичне, то зв'язок є значущим. Для обсягу вибірки 24 області та рівня значущості 0,05 критичне значення t -критерія Стьюдента становить 2,07.

Результати кореляційного аналізу відображено у табл. 2. І встановлено, що зі збільшенням розміру інвестицій у розрахунку на одну особу розмір прибутку, що припадає на 1 грн інвестицій, зменшується. Така залежність спостерігається протягом трьох досліджуваних років. Істотною також є залежність між капітальними інвестиціями, що припадають на 1 га сільськогосподарських угідь, і розміром доходу у розрахунку на одного працюючого. Про це свідчить коефіцієнт кореляції високе значення коефіцієнта кореляції ($r=0,89$). Зокрема, зі збільшенням капітальних інвестицій розмір доходу у розрахунку на одного працюючого збільшується.

Таблиця 2.
Результати оцінки впливу чинників на ефективність інвестиційних процесів
в аграрному секторі України

Результативна ознака	Факторна ознака							
	обсяг інвестицій на 1 особу		капітальні інвестиції, %		середньомісячна заробітна плата		обсяг інвестицій на 1 га	
	r	t -критерій	r	t -критерій	r	t -критерій	r	t -критерій
2015 р.								
Прибуток на 1 грн інвестованих коштів	-0,56	-3,26	0,40	2,11	-0,45	-2,40	-0,32	-1,64
Розмір доходу на 1 працюючого, грн	0,92	11,21	-0,24	-1,20	0,66	4,25	0,89	9,51
Рентабельність операційної діяльності, %	0,13	0,63	0,58	3,41	0,06	0,29	0,18	0,86
2016 р.								
Прибуток на 1 грн інвестованих коштів	-0,58	-3,41	0,29	1,44	-0,37	-1,91	-0,32	-1,60
Розмір доходу на 1 працюючого, грн	0,91	10,76	-0,27	-1,37	0,82	6,85	0,88	8,74
Рентабельність операційної діяльності, %	-0,25	-1,26	0,70	4,64	-0,40	-2,09	-0,33	-1,70
2017 р.								
Прибуток на 1 грн інвестованих коштів	-0,53	-3,04	0,28	1,42	-0,39	-2,05	-0,28	-1,41
Розмір доходу на 1 працюючого, грн	0,94	13,64	-0,31	-1,56	0,84	7,29	0,87	8,56
Рентабельність операційної діяльності, %	-0,04	-0,21	0,33	1,70	-0,08	-0,37	-0,13	-0,65

Джерело: власні розрахунки

Для цього доцільно використати традиційні методи регресійного аналізу, за допомогою яких можна визначити характер динаміки фінансово-економічних показників та спрогнозувати їх розвиток на найближчу перспективу. Існує два способи прогнозування за допомогою методу регресійного аналізу:

1) на базі побудованих моделей розвитку (регресії), які матимуть вигляд рівнянь тренду показників, що прогноуються;

2) на базі моделей залежності кожної результативної ознаки від одного або більше факторів. У цьому випадку необхідно побудувати два типи регресійних моделей: рівняння залежності результату від факторів та рівняння трендів факторів.

Узагальнена методика прогнозування чинників та результатів інвестиційної діяльності агропромислових підприємств включає такі етапи:

1. Побудова та перевірка адекватності трендів результативних показників.
2. Побудова та оцінка адекватності рівнянь регресії, що відображають залежність між результативними показниками та їх чинниками.
3. Побудова та перевірка адекватності рівнянь трендів чинників, що впливають на показники ефективності інвестиційної діяльності в аграрному секторі економіки.
4. Побудова сценарних прогнозів показників інвестиційної діяльності на базі рівнянь їх трендів (якщо вони є адекватними) та рівнянь залежності результативних ознак від факторних (якщо рівняння трендів факторних ознак та рівняння залежності показників ефективності від їх факторів є адекватними).

Перевірку адекватності регресійних моделей пропонується здійснювати шляхом оцінки значущості коефіцієнтів детермінації за допомогою F -критеріїв Фішера. Окрім точкового прогнозу доцільним є також побудова інтервальних прогнозів, які відобразать оптимістичні, найбільш ймовірні й песимістичні перспективи. Порівнюючи результати прогнозування на базі трендів показників ефективності інвестиційної діяльності із результатами, отриманими за допомогою моделей взаємозв'язку, можна встановити у якому напрямку слід спрямовувати процес управління інвестиційним розвитком.

До результативних показників інвестиційної діяльності, які доцільно прогнозувати віднесено показники суто економічного розвитку, а саме: розмір прибутку агропромислових підприємств у розрахунку на 1 грн інвестованих коштів та рівень рентабельності операційної діяльності агропромислових підприємств. Табличне значення F -критерію Фішера складає 5,32.

Таблиця 3.
Регресійний аналіз динамічних рядів показників ефективності інвестиційної діяльності агропромислових підприємств

Тип тренду	Рівняння тренду	Коефіцієнт детермінації	Адекватність моделі
<i>Рівень рентабельності</i>			
Лінійний	$y = 18,22 + 1,33t$	0,3842	3,74
Експоненціальний	$y = 19,02e^{0,05t}$	0,3196	2,82
Степеневий	$y = 20,35t^{0,12}$	0,1460	1,03
Логарифмічний	$y = 19,86 + 3,27 \ln(t)$	0,1916	1,42

*Примітка: використано згладжені ковзним середнім значення результативних ознак.
Джерело: власні розрахунки*

З даних табл. 3 видно, що динаміка ефективності не характеризується жодним типом тренду. Про це свідчить те, що фактичні значення критеріїв Фішера за всіма регресійними рівняннями менші за табличне. Відтак, прогнозування досліджуваних результативних ознак на базі рівнянь їх трендів неможливе.

Іншим варіантом, як зазначалось вище, є прогнозування на основі моделей залежності показників ефективності від їх чинників із подальшим використанням рівнянь трендів факторних ознак. Однак, якщо кореляційний аналіз проведено на базі перехресної вибіркової сукупності (тобто у розрізі областей), то у регресійному аналізі, метою якого є прогнозування, слід використовувати дані динамічних рядів. На початковому етапі шляхом порівняння коефіцієнтів детермінації визначено регресійні рівняння, які найкраще описують залежність показників ефективності інвестиційної діяльності від виділених факторних ознак. До основних чинників віднесено розмір капітальних інвестицій у розрахунку на одного зайнятого у сільському господарстві (x_1), частка капітальних інвестицій у сільське господарство (x_2), розмір заробітної плати у сільському господарстві (x_3).

Таблиця 4.
Кореляційно-регресійний аналіз показників інвестиційної діяльності агропромислових підприємств

Статистична оцінка	Факторна ознака		
	Розмір капітальних інвестицій на одного зайнятого	Частка капітальних інвестицій у сільське господарство	Розмір заробітної плати у сільському господарстві
<i>Рівень рентабельності</i>			
Тип зв'язку	Лінійний	Лінійний	Лінійний
Парний коефіцієнт кореляції	0,87	0,83	0,80
Фактичне значення t-	4,35	3,65	3,23

критерія Стьюдента			
Рівняння регресії	$y = 1,24 + 0,009x_1$	$y = 12,15 + 1,29x_2$	$y = 15,94 + 0,003x_3$
Коефіцієнт детермінації	0,76	0,69	0,63
Фактичне значення F-критерія Фішера	18,94	13,35	10,43
Адекватність моделі	Адекватна	Адекватна	Адекватна

Примітка: використано згладжені ковзним середнім значення результативних ознак.

Джерело: власні розрахунки

З даних табл. 4 видно, що для всіх факторів найкращими є лінійні тренди, оскільки саме вони характеризуються максимальними значеннями коефіцієнтів детермінації. З огляду на те, що для всіх рівнянь фактичне значення F-критерія Фішера більше за табличне (5,32), кожна із побудованих моделей є адекватною.

Про високий ступінь лінійного зв'язку між показниками свідчать і результати перевірки значущості парних коефіцієнтів кореляції. Зокрема, враховуючи те, що фактичні рівні t-критерії Стьюдента за всіма факторними ознаками більші за табличне (2,36), то можна зробити висновок про існування тісного лінійного зв'язку між результативними показниками інвестиційної діяльності агропромислових підприємств та виділеними у дослідженні чинниками.

Відтак, прогнозування показників ефективності інвестиційної діяльності аграрних підприємств слід здійснювати на базі однофакторних моделей регресії. Для цього в отримані рівняння необхідно підставити прогнозні значення досліджуваних чинників, отримання яких також потребує прогнозування. Динаміка трьох визначених факторних ознак характеризується трендом: розмір капітальних інвестицій у розрахунку на одного зайнятого у сільському господарстві і сільському господарстві – експоненціальним трендом, а частка капітальних інвестицій у сільському господарстві – лінійним (табл. 5). Про це свідчать високі значення коефіцієнтів детермінації (вище 0,9) та суттєве перевищення значення фактичних рівнів F-критеріїв Фішера табличного рівня (5,32).

Таблиця 5.

Рівняння трендів чинників ефективності інвестиційної діяльності в аграрному секторі

Факторна ознака	Тип тренду	Рівняння тренду	Коефіцієнт детермінації	Фактичне значення F-критерія Фішера
Розмір капітальних інвестицій у розрахунку на одного зайнятого у сільському господарстві	Експоненціальний	$x_1 = 10,71e^{0,27t}$	0,92	69,00
Частка капітальних інвестицій у сільське господарство	Лінійний	$x_2 = 3,53 + 1,29t$	0,87	40,15
Розмір заробітної плати у сільському господарстві	Експоненціальний	$x_3 = 1179,9e^{0,18t}$	0,96	144,00

Джерело: власні розрахунки

Для побудови песимістичного й оптимістичного прогнозу використано значення довірчого інтервалу коефіцієнтів регресії рівнянь трендів. Для експоненціальних функцій трендів інтервальні оцінки визначаються шляхом логарифмування нелінійних регресійних рівнянь.

На базі визначених прогнозних значень, обчислено рівень рентабельності операційної діяльності агропромислових підприємств за песимістичного, найбільш ймовірного та оптимістичного сценарію у розрізі кожного із чинників: частки капітальних інвестицій у сільському господарстві та їх обсягів у розрахунку на одного зайнятого, а також рівня зарплати (табл. 6).

Таблиця 6.

Прогнозування розміру рівня рентабельності операційної діяльності агропромислових підприємств

Рік	Песимістичний	Найбільш ймовірний	Оптимістичний
<i>Розмір капітальних інвестицій у розрахунку на одного зайнятого у сільському господарстві</i>			
2019	16,77	40,15	132,63
2020	17,42	47,03	178,44
2021	18,21	56,04	243,23
<i>Частка капітальних інвестицій у сільське господарство</i>			
2019	7,44	33,38	72,15
2020	7,78	35,04	75,99
2021	8,11	36,71	79,84
<i>Розмір заробітної плати у сільському господарстві</i>			

2019	11,78	35,70	88,36
2020	12,21	39,59	104,77
2021	12,71	44,26	125,29

Джерело: власні розрахунки

За результатами прогнозування зростатимуть розміри рівня рентабельності операційної діяльності агропромислових підприємств у розрізі кожного із чинників за песимістичного сценарію в межах від 7,44 до 18,21, найбільш ймовірного від 33,38 до 56,04 та оптимістичного 72,15 до 243,23.

Таким чином, рівень рентабельності за рахунок впливу розміру капітальних інвестицій у розрахунок на одного зайнятого у сільському господарстві від може коливатися від 16,77 за песимістичним до 243,23 за оптимістичним сценарієм; за рахунок зміни частки капітальних інвестицій у сільське господарство від 7,44 до 79,84 відповідно, а під впливом розміру заробітної плати у сільському господарстві від 11,78 до 125,29 за експоненціальною формою тренду згідно песимістичного та оптимістичного сценарію розвитку.

Висновки з даного дослідження. Результати оцінки впливу чинників на ефективність інвестиційних процесів в підприємствах аграрного сектору економіки вказують на необхідність підвищення інноваційної активності за рахунок нарощування обсягів та зростання частки капітальних інвестицій у сільське господарство, оскільки це позитивно і результативно впливає за зростання доходів зайнятих у сільському господарстві та ефективність інвестування розвитку агропромислових підприємств.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямі: дослідження забезпечення пріоритету інвестування в об'єкти, що визнані стратегічними, активної ролі суб'єкта господарювання як учасника інвестиційних відносин, вивчення шляхів мінімізації інвестиційних ризиків та синергетичного ефекту від системної взаємодії засобів інвестиційної, структурно-галузевої, грошово-кредитної, податкової, амортизаційної та економічної політики.

Список літератури.

1. Бабенко А.Г. Інвестиційна діяльність сільськогосподарських підприємств. Культура народів Причорномор'я. 2011. № 216. С. 9-11.
2. Булуй О. Г. Власні джерела фінансування інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств Житомирської області. Вісник ЖНАЕУ. 2012. № 2, Т. 2. С. 339-345.
3. Вацька М.В. Пріоритетні напрямки та економічна оцінка інвестицій сільськогосподарських підприємств регіону. Вісник Хмельницького національного університету. 2010. № 2, Т. 2. С. 52-55.
4. Вініченко І.І. Інвестиційна діяльність сільськогосподарських підприємств: монографія. Донецьк : Юго-Восток, 2010. 444 с
5. Інвестиційне забезпечення розвитку сільського господарства. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 року [за ред. Ю.О. Лупенка, В.Я. Месель-Веселяка]. Київ : ННЦ ІАЕ, 2012.
6. Груба Г.І. Розвиток інноваційної діяльності в Україні: теорія, методологія, стратегія державної політики: монографія. Київ : ТОВ «ДКС центр», 2009. 364 с.
7. Інфраструктура інвестиційного розвитку . Київ : Міленіум, 2010. 218 с.
8. Корецький М.Х. Активізація діяльності інвесторів на фондовому ринку . Інвестиції: практика та досвід. 2007. № 1. С. 7-9.
9. Саблук П.Т. Концептуальні засади розробки і реалізації інвестиційних програм в аграрно-промисловому виробництві. Київ : ННЦ ІАЕ, 2012. 46 с.
10. Смолій Л.В. Інвестиційне забезпечення аграрних підприємств регіону. Економіка АПК. 2009. № 9. С. 65-67.
11. Чухно А. А. Основи економічної теорії. Інвестиції: сутність, стимули, детермінанти, співвідношення із заощадженням і доходом. URL : <http://library.if.ua/book/61/4395.html>.
12. Офіційний сайт державної служби статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

References.

1. Babenko, A.H. (2011), "Investment activity of agricultural enterprises", Kul'tura narodov Prychernomor'ia, vol. 216, pp. 9-11.
2. Buluj, O.H. (2012), "Own sources of financing of investment activity of agricultural enterprises of Zhytomyr region", Visnyk ZhNAEU, vol. 2, no. 2, pp. 339-345.
3. Vats'ka, M.V. (2010), "Priority directions and economic evaluation of investments of agricultural enterprises of the region", Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu, vol. 2, no. 2, pp. 52-55.
4. Vinichenko, I.I. (2010), Investytsijna diial'nist' sil'skohospodars'kykh pidpryemstv [Investment activity of agricultural enterprises], Yugo-Vostok, Donetsk, Ukraine.
5. Lupenko, Yu.O. and Mesel'-Veseliak, V.Ya. (2012), Investytsijne zabezpechennia rozvytku sil'skoho hospodarstva. Stratehichni napriamy rozvytku sil'skoho hospodarstva Ukrainy na period do 2020 roku [Investment support for agricultural development. Strategic directions of development of agriculture of Ukraine for the period till 2020], NNTs IAE, Kyiv, Ukraine.

6. Hrubá, H.I. (2009), Rozvytok innovatsijnoi diial'nosti v Ukraini: teoriia, metodolohiia, stratehiia derzhavnoi polityky [Development of innovative activity in Ukraine: theory, methodology, public policy strategy], TOV «DKS tsentr», Kyiv, Ukraine.
7. Milenium (2010), Infrastruktura investytsijnoho rozvytku [Investment development infrastructure], Milenium, Kyiv, Ukraine.
8. Korets'kyj, M.Kh. (2007), “Activation of investor activity in the stock market”, Investytsii: praktyka ta dosvid, vol. 1, pp. 7-9.
9. Sabluk, P.T. (2012), Kontseptual'ni zasady rozrobky i realizatsii investytsijnykh prohram v ahrarno-promyslovomu vyrobnytstvi [Conceptual principles of development and implementation of investment programs in agro-industrial production], NNTs IAE, Kyiv, Ukraine.
10. Smolij, L.V. (2009), “Investment support for agricultural enterprises in the region”, Ekonomika APK, vol. 9, pp. 65-67.
11. Chukhno, A.A. (2001), “Fundamentals of economic theory. Investments: essence, incentives, determinants, savings and income ratio”, available at: <http://library.if.ua/book/61/4395.html> (Accessed 20 March 2018).
12. State Statistics Service of Ukraine (2018), available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 20 March 2018).

Стаття надійшла до редакції 20.04.2018 р.